

Memòria d'activitats

2021

Xarxa
Catalana | **Hospitals
Sense Fum**

Salut/Agència de
Salut Pública de Catalunya

Salut/ **ICO**
Institut Català d'Oncologia

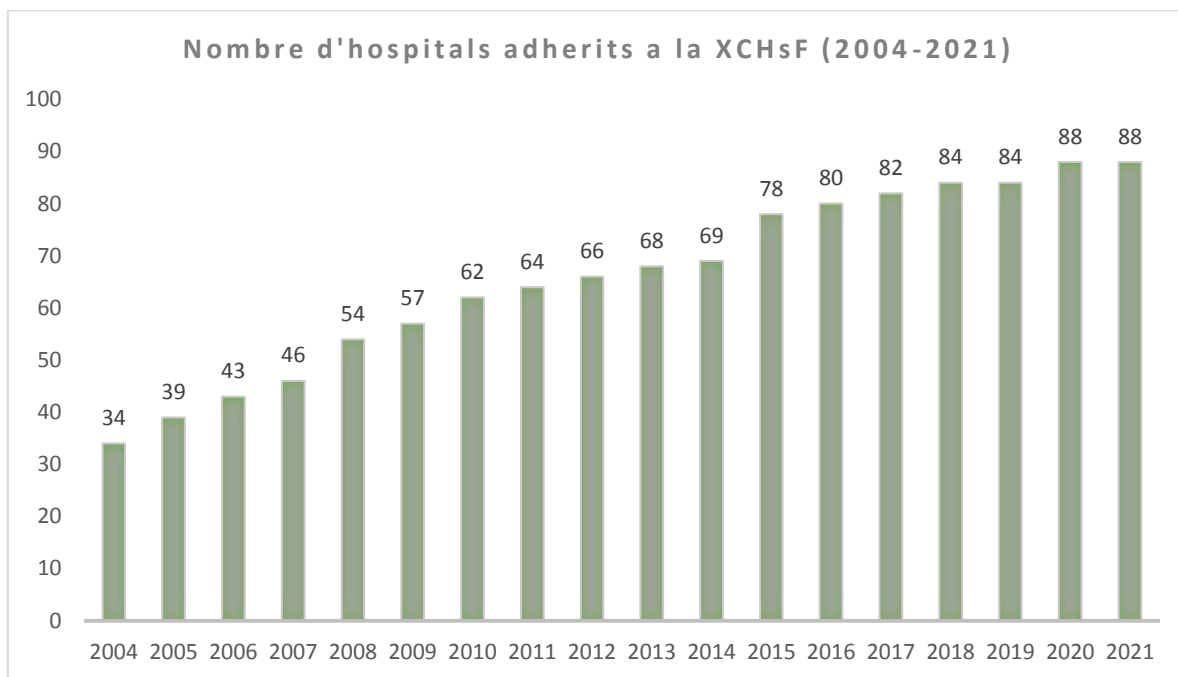
Índex

ESTAT ACTUAL DE LA XCHsF.....	2
Hospitals per nivell d'acreditació	2
ACTIVITATS 2021.....	5
Avaluació de la prevalença del consum de tabac als hospitals.....	5
Avaluació de les activitats de control del tabac.....	6
Programes de Deshabitució Tabàquica	7
Grup de treball Tabac i Salut Mental	12
Pla de formació continuada en tabaquisme de la XCHsF	12
Formació en línia. Curs Intervenció breu en tabaquisme.....	12
Formació presencial (format telemàtic).....	13
Formació en línia. Pilotatge del Curs Intervenció breu en tabaquisme en pacients amb trastorn mental	14
Programa de Formació de Formadors.....	15
Coordinació general dels hospitals de la Xarxa.....	15
XXII Setmana Sense Fum - Dia Mundial Sense Tabac	16
Calendari de la Xarxa	17
Trobada anual de la Xarxa	18
Creació de l'Heura, la base de dades de la Xarxa	19
Altres iniciatives i col·laboracions	19
Campanya sobre els 'Accessos sense fum'.....	19
Participació al grup de treball sobre vulnerabilitat i tabac del PAPSF	20
Participació al grup de treball sobre altres formes de fumar del PAPSF	20
Participació al grup de treball de tabaquisme de la coordinadora de Centres d'Atenció i Seguiment a les Drogodependències (CAS) de Catalunya	20
Col·laboració amb la Global Network	21
Jornades	21

ESTAT ACTUAL DE LA XCHsF

Els centres que formen part de la Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum (XCHsF) són aquells que han signat conveni i s'han compromès a desplegar el projecte "Hospital sense Fum". A desembre del 2021, la Xarxa està formada per 88 hospitals i centres sanitaris catalans, la majoria d'ells del sistema públic català (SISCAT).

A la següent gràfica es pot apreciar l'evolució positiva del nombre d'hospitals des dels inicis de la Xarxa.

Hospitals per nivell d'acreditació

NIVELL MEMBRE

34

Centre Assistencial d'Almacelles (SJD)
Centre Fòrum. PSM
Centre Sociosanitari el Carme. BSA
Centre Sociosanitari Monterols
Clínica Girona
Fundació Sant Hospital (La Seu d'Urgell)
Fundació Sociosanitària de Manresa
Hestia Duran i Reynals
Hospital Comarcal de Blanes
Hospital Comarcal de l'Alt Penedès
Hospital Comarcal Móra d'Ebre
Hospital Comarcal Sant Jaume de Calella
Hospital de Cerdanya

Hospital de l'Esperança
Hospital de Sant Celoni
Hospital del Vendrell
Hospital Mare de Déu de la Mercè
Hospital Municipal de Badalona
Hospital Sagrat Cor de Martorell
Hospital Sant Antoni Abat
Hospital Sant Joan de Déu de Martorell
Hospital Sant Joan de Déu, Serveis Sociosanitaris
Hospital Sant Joan de Déu - Terres de Lleida
Hospital Sant Pau i Santa Tecla
Hospital Sociosanitari de l'Hospitalet (CSI)
Hospital Sociosanitari Mutuam Girona
Hospital Sociosanitari Mutuam Güell
Hospital Universitari de Bellvitge
Hospital Universitari de Tarragona Joan XXIII
Hospital Universitari Mútua de Terrassa
Hospital Universitari Sagrat Cor- Quirónsalud
Llar Residència de Salut Mental (SJD)
PIUS Hospital de Valls
Unitat Polivalent Terres de l'Ebre (Fundació Pere Mata)

NIVELL BRONZE

24

Althaia, Centre Hospitalari de Manresa
Centres Assistencials Dr. Emili Mira i López
Consorti Sociosanitari de Vilafranca del Penedès
Fundació Hospital d'Olot i Comarcal de la Garrotxa
Fundació Hospital de l'Esperit Sant
Fundació Hospital de Puigcerdà
Hospital Comarcal del Pallars
Hospital de Figueres
Hospital de la Santa Creu (Jesús - Tortosa)
Hospital de Viladecans
Hospital Dos de Maig. CSI
Hospital General de l'Hospitalet. CSI
Hospital Quirónsalud del Vallès
Hospital Sant Jaume de Manlleu
Hospital Sant Joan Despí Moisès Broggi (CSI)
Hospital Sant Rafael
Hospital Sociosanitari de Mollet
Hospital Universitari Arnau de Vilanova
Hospital Universitari de Girona Dr. Josep Trueta
Hospital Universitari de la Santa Creu de Vic

Hospital Universitari Germans Trias i Pujol
Parc Hospitalari Martí i Julià. IAS
Parc Sanitari Sant Joan de Déu
Parc Taulí Hospital Universitari

NIVELL ARGENT
15

Clínica Terres de L'Ebre
Fundació Hospital de Palamós
Hospital Casa de Maternitat (Clínic)
Hospital de la Santa Creu i Sant Pau
Hospital de Terrassa. CST
Hospital del Mar
Hospital Plató Fundació Privada
Hospital Residència Sant Camil. CSG
Hospital San Joan de Déu Barcelona, Esplugues
Hospital Santa Maria, Lleida
Hospital Universitari General de Catalunya
Hospital Universitari Sant Joan de Reus
Hospital Verge de la Cinta de Tortosa
Institut Català d'Oncologia (Badalona)
Institut Català d'Oncologia (Girona)

NIVELL ARGENT,
MENCIÓ OR
6

Althaia. Xarxa Assistencial de Manresa
Hospital Comarcal d'Ampostà
Hospital d'Igualada. CSA
Hospital de Mataró. CSM
Hospital de Mollet
Hospital Infantil i Hospital de la Dona Vall d'Hebron

NIVELL OR
9

Clínica Sant Josep. Althaia
Hospital Benito Menni CASM
Fundació Hospital Asil de Granollers
Hospital Clínic de Barcelona
Hospital de Campdevàrol
Hospital de Traumatologia, Rehabilitació i Cremats Vall d'Hebron
Hospital Universitari de Vic
Hospital General Vall d'Hebron
Institut Català d'Oncologia (L'Hospitalet)

ACTIVITATS 2021

Avaluació de la prevalença del consum de tabac als hospitals

El 2021 la pandèmia de la COVID-19 ha continuat alterant la dinàmica habitual dels centres sanitaris. Malgrat això, durant el 2021, un total de 5 hospitals de la Xarxa han realitzat l'enquesta de prevalença de consum de tabac entre els seus treballadors. A continuació es detallen els hospitals, la prevalença de consum entre els treballadors i el mes en el que es va finalitzar l'informe:

- Fundació Pere Mata Terres de l'Ebre – 34,6% (abril)
- Hospital Santa Maria. Gestió de Serveis Sanitaris – 17,2% (octubre)
- Hospital Sant Joan de Déu. Althaia – 21,8% (octubre)
- Centre Hospitalari. Althaia – 21,8% (octubre)
- Clínica Sant Josep. Althaia – 21,8% (octubre)

Els hospitals han rebut suport de la Xarxa per calcular la mostra necessària (escollint la mostra aleatòriament a partir dels registres de treballadors) i implementar l'enquesta a cada hospital segons la seva organització interna i recursos. En aquest sentit, s'ha continuat emprant el model d'enquesta utilitzat des de l'any 2000, amb modificacions per incorporar tant l'exposició passiva (des de fa anys) com, més recentment, l'ús i opinions sobre les cigarretes electròniques, l'empaquetat genèric i el rol exemplar dels professionals sanitaris.

La Xarxa és l'encarregada de dur a terme tant la informatització i l'anàlisi de dades com l'informe corresponent amb els resultats més rellevants, en el qual es detalla la prevalença de consum de tabac entre els professionals i altres aspectes relacionats.

Paral·lelament, la Xarxa ha realitzat el seguiment d'aquells centres als que per periodicitat els correspon realitzar l'enquesta. L'activitat per part dels centres s'ha vist afectada per l'alteració de la dinàmica habitual als centres degut a la COVID-19.

Durant el segon semestre del 2021, la Xarxa ha estat treballant en la implementació en línia de la metodologia d'aplicació de l'enquesta. S'han elaborat formularis en línia a mida per al centres als que correspon la realització de l'enquesta, per tal que el personal seleccionat a la mostra rebí l'enllaç corresponent i pugui respondre l'enquesta de manera telemàtica. Per tal de poder realitzar el seguiment i poder fer els recordatoris a aquelles persones que no l'hagin contestat en el període establert, també s'ha elaborat un sistema de recollida d'adreces electròniques a la qual tindrà accés el centre per poder realitzar aquest seguiment. Aquestes adreces electròniques recollides estan desvinculades de les respostes donades a l'enquesta.

El formulari és un document titulat "ENQUESTA SOBRE TABAQUISME DIRIGIDA ALS TREBALLADORS - 2021" amb el subtítol "Hospital i Codi #". A la part superior esquerra hi ha el logotip de "Xarxa Hospitals Catalana Sense Fum". El formulari està dividit en 19 preguntes numerades amb opcions de resposta per radio i caselles per a respostes múltiples. Les preguntes tracten sobre: 1. Estat (empresari, treballador, etc.); 2. Sexe; 3. Quant temps porta treballant; 4. Grup professional; 5. Motius de consum; 6. Consum d'altres productes; 7. Quantitat de consum; 8. Intenció de deixar de fumar; 9. Edat de començar a fumar; 10. Intenció de deixar de fumar; 11. Quantitat de consum; 12. Edat de començar a fumar; 13. Temps de fumar; 14. Llocs de fumar; 15. Intenció de deixar de fumar; 16. Intenció de deixar de fumar; 17. Des del centre on treballa; 18. Preocupació pel consum; 19. Preocupació pel consum. A la part inferior dreta hi ha el número "1/02/21".

També s'han editat diversos materials de suport que es posaran a disposició dels hospitals i que cada centre podrà adaptar a la seva realitat (textos tipus sobre la realització de l'enquesta, correus de recordatori a les persones seleccionades, cartell infografia de suport).

Està previst realitzar una prova pilot amb aquells hospitals que properament han de realitzar l'enquesta per valorar punts de millora en la posada en marxa d'aquesta metodologia.

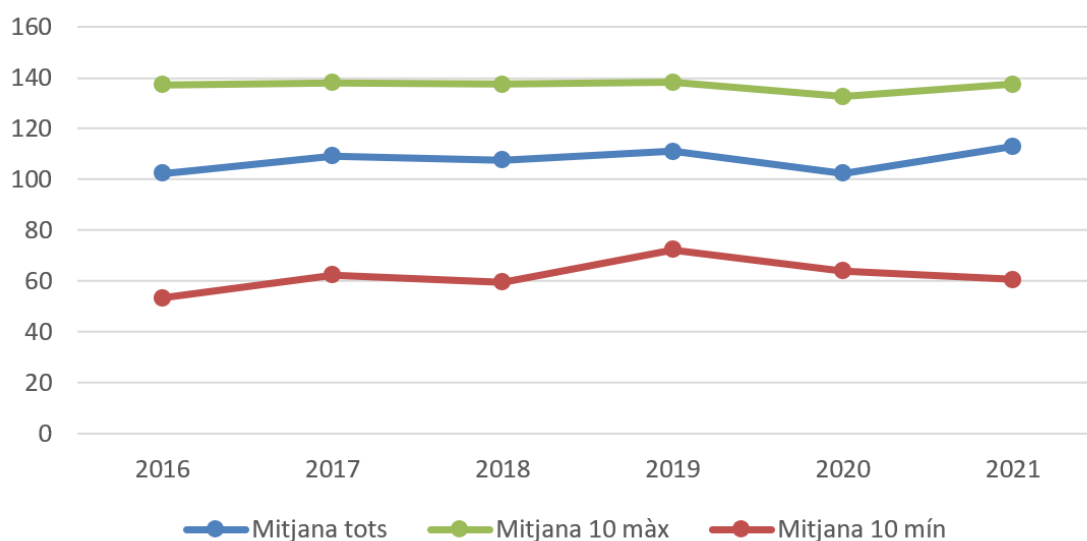
Avaluació de les activitats de control del tabac

Durant l'any 2021, 71 dels 88 (80,7%) centres adherits a la Xarxa han puntuat de manera autoreportada les mesures de control del tabac implementades als seus hospitals mitjançant el qüestionari Self-Audit (SAQ). Amb l'objectiu de facilitar la seva realització, la Xarxa ha fet recordatoris on s'exposava acuradament la manera de procedir i d'incorporar els resultats a través del web de la Xarxa. També s'ha ofert un document explicatiu de suport per a cadascuna de les puntuacions del qüestionari Self-Audit, que afavoreix una puntuació més objectiva i fidel a la realitat. Aquest document ha estat elaborat de manera conjunta a través del Grup de Treball de les xarxes espanyoles de la Global Network, amb un ampli coneixement dels estàndards internacionals.

La puntuació mitjana del SAQ del 2021, entre els centres que han respost aquest instrument, ha estat de 113 punts (sobre una puntuació màxima possible de 144 punts), amb un màxim de 141 punts i un mínim de 40 punts. En comparació amb els darrers anys observem un repunt en la puntuació. Com es pot veure a la figura, aquest augment afecta als centres amb màxima puntuació, i s'observa un lleu descens en els centres amb puntuacions més baixes.

Enguany, el nombre de centres que han complimentat el SAQ (71 centres) ha tornat a ser l'esperat. S'aprecia una represa de l'activitat dels projectes d'hospital sense fum després dels efectes de la pandèmia de COVID-19, que va causar una aturada o disminució d'aquesta activitat en la majoria dels centres membres de la Xarxa.

Evució de les puntuacions del qüestionari Self-Audit

Programes de Deshabitució Tabàquica

Durant l'any 2021, s'han tractat 472 treballadors dins el programa PDT.

Podreu trobar la seva distribució per hospitals a continuació:

Nom Hospital	Treballadors
Hospital de Sant Joan Despí Moisès Broggi	1
Hospital General de l'Hospitalet	1
Hospital Dos de Maig	3
Hospital Sociosanitari de l'Hospitalet	-
Hospital Comarcal de Blanes	-
Hospital Sant Jaume de Calella	-
Hospital Sant Joan de Déu (Althaia)	10
Centre Hospitalari (Althaia)	<i>*Compartit Althaia</i>
Clínica Sant Josep (Althaia)	<i>*Compartit Althaia</i>
Fundació Hospital Sant Jaume de Manlleu	2
Hospital Univ. de Vic – Osona Salut Mental – Clínica de Vic	5
Hospital del Mar	12
Hospital de l'Esperança	1
Centre Dr. Emili Mira	1
Centre Fòrum	4
Hospital de Mollet	8
Hospital Sociosanitari de Mollet	<i>*Compartit Mollet</i>
Hospital Universitari Sagrat Cor	3
Hospital Universitari General de Catalunya	5
Hospital Municipal de Badalona	-
Centre Sociosanitari El Carme	-
Hospital General Vall d'Hebron	30
Hospital Clínic- Seu Maternitat	<i>*Compartit amb H Clínic</i>
Hospital Clínic de Barcelona	41
ICO Badalona	-
ICO L'Hospitalet	13
Hospital Comarcal del Pallars	-
Hospital de la Santa Creu i Sant Pau	5
Hospital Universitari Sant Joan de Reus	9
Hospital Plató	-
Hospital Universitari Germans Trias i Pujol	20
Parc Sanitari Sant Joan de Déu	10

Hospital de Viladecans	12
Hospital Universitari Mútua de Terrassa	2
Hospital General de Granollers	32
Hospital de Sant Rafael	-
Hospital Universitari de Bellvitge	30
Hospital Sant Joan de Déu Barcelona (Esplugues de Llobregat)	3
Fundació Hospital de l'Esperit Sant	12
Benito Menni CASM	58
Hospital de Terrassa (CST)	-
Parc Taulí Hospital Universitari	17
Hospital de Mataró	8
Hospital d'Igualada	8
Hospital Comarcal de l'Alt Penedès	5
Parc Hospitalari Martí i Julià	9
Clínica Girona	-
Fundació Hospital d'Olot i Comarcal de la Garrotxa	18
Hospital de Figueres	2
Hospital de Campdevànol (Hospital Comarcal del Ripollès)	2
Fundació Hospital de Puigcerdà	-
Hospital Universitari Arnau de Vilanova	10
Hospital Universitari Santa Maria de Lleida	20
Hospital del Vendrell	-
Consorci Sociosanitari de Vilafranca	-
Hospital Universitari de Tarragona Joan XXIII	-
Hospital de la Santa Creu de Jesús-Tortosa	-
Clínica Terres de l'Ebre	2
Hospital Comarcal d'Ampostà	6
Hospital de Sant Pau i Santa Tecla	-
Hospital Sagrat Cor de Martorell	-
Hospital Mare de Déu de la Mercè	-
Hospital de Sant Andreu	-
Fundació Pere Mata Terres de l'Ebre	-
Fundació Hospital de Sant Celoni	11
Centre Sociosanitari Monterols	-
Hospital Sant Joan de Déu - Terres de Lleida	1
Acadèmia Mariana (Llar Residència de Salut Mental)	-
Centre d'Almacelles	-
Hospital del Vendrell	-
Hestia Duran i Reynals	-
Hospital de Palamós	2
	472

→ Els centres que no consten en el llistat no han reportat la seva activitat.

Durant l'any 2021 s'ha fet intervenció pel consum de tabac a 7.223 pacients hospitalitzats. S'observa un augment notable, amb dades superiors al 2019.

La seva distribució per hospital es mostra a continuació:

Nom Hospital	Pacients Hospitalitzats
Hospital de Sant Joan Despí Moisès Broggi	114
Hospital General de l'Hospitalet	2
Hospital Dos de Maig	40
Hospital Sociosanitari de l'Hospitalet	7
Hospital Sant Joan de Déu (Althaia)	115
Centre Hospitalari (Althaia)	71
Clínica Sant Josep (Althaia)	<i>*Compartit Althaia</i>
Fundació Hospital Sant Jaume de Manlleu	-
Hospital Univ. de Vic – Osona Salut Mental – Clínica de Vic	25
Hospital del Mar	121
Hospital de l'Esperança	-
Centres Assistencials Dr. Emili Mira i López	91
Centre Fòrum	102
Hospital de Mollet	20
Hospital Sociosanitari de Mollet	11
Hospital Universitari Sagrat Cor	64
Hospital Universitari General de Catalunya	14
Hospital Municipal de Badalona	-
Centre Sociosanitari El Carme	-
Hospital General Vall d'Hebron	315
Hospital Clínic- Seu Maternitat	<i>*Compartit amb H Clínic</i>
Hospital Clínic de Barcelona	710
ICO Badalona	74
ICO L'Hospitalet	23
Hospital Comarcal del Pallars	5
Hospital de la Santa Creu i Sant Pau	1051
Hospital Universitari Sant Joan de Reus	28
Hospital Plató	-
Hospital Universitari Germans Trias i Pujol	37
Parc Sanitari Sant Joan de Déu	148
Hospital de Viladecans	64
Hospital Universitari Mútua de Terrassa	79
Hospital General de Granollers	161

Hospital de Sant Rafael	-
Hospital Universitari de Bellvitge	448
Hospital Sant Joan de Déu Barcelona (Esplugues de Llobregat)	3
Fundació Hospital de l'Esperit Sant	76
Benito Menni CASM	386
Hospital de Terrassa (CST)	-
Parc Taulí Hospital Universitari	575
Hospital de Mataró	395
Hospital d'Igualada	85
Hospital Comarcal de l'Alt Penedès	-
Parc Hospitalari Martí i Julià	553
Clínica Girona	-
Fundació Hospital d'Olot i Comarcal de la Garrotxa	26
Hospital de Figueres	102
Hospital de Campdevànol (Hospital Comarcal del Ripollès)	14
Fundació Hospital de Puigcerdà	43
Hospital Universitari Arnau de Vilanova	10
Hospital Universitari de Santa Maria de Lleida	142
Hospital del Vendrell	7
ConSORCI Sociosanitari de Vilafranca	20
Hospital Universitari de Tarragona Joan XXIII	4
Hospital de la Santa Creu de Jesús-Tortosa	-
Clínica Terres de l'Ebre	61
Hospital Comarcal d'Amposta	15
Hospital de Sant Pau i Santa Tecla	110
Hospital Sociosanitari Mutuam Güell	2
Hospital Sociosanitari Mutuam Girona	40
Hospital Sagrat Cor de Martorell	150
Hospital Mare de Déu de la Mercè	87
Hospital de Sant Andreu	10
Fundació Pere Mata Terres de l'Ebre	80
Fundació Hospital de Sant Celoni	-
Centre Sociosanitari Monterols	6
Hospital Sant Joan de Déu - Terres de Lleida	15
Acadèmia Mariana (Llar Residència de Salut Mental)	2
Centre d'Almacelles	-
Hospital del Vendrell	7
Hestia Duran i Reynals	192
Hospital de Palamós	72
	7.223

→ Els centres que no consten en el llistat no han reportat la seva activitat.

Dotze hospitals participen al programa de deshabituació tabàquica en pacients ingressats en unitats de salut mental. L'Agència de Salut Pública de Catalunya aporta els fàrmacs necessaris per al desenvolupament d'aquest programa i es dispensen exclusivament a aquells pacients motivats per deixar de fumar i després de l'alta hospitalària.

Des del seu inici al 2003, s'han inclòs 748 pacients en aquest programa. Durant l'any 2021 s'han inclòs 90 pacients.

El número de pacients intervinguts amb subministrament de fàrmacs segons l'hospital és el següent:

Hospital	Pacients 2013	Pacients 2014	Pacients 2015	Pacients 2016	Pacients 2017	Pacients 2018	Pacients 2019	Pacients 2020	Pacients 2021	Total pacients
Althaia	1	2	5	15	NR	0	4	4	-	31
Bellvitge	3	8	2	2	14	7	0	0	-	36
Clínic	-	6	10	9	5	5	7	5	2	49
Joan XXIII	7	17	14	8	12	13	2	5	6	84
Mataró	4	4	4	0	3	2	2	1	NR	20
Mútua Terrassa	-	16	12	16	15	5	1	14	3	82
Sant Pau	9	25	44	43	47	47	41	26	29	311
Vall Hebron	-	5	2	0	5	4	2	5	2	25
CSTerrassa	-	2	2	4	NR	0	0	0	-	8
Benito Menni	-	2	7	15	9	16	12	9	2	72
Sta. Maria de Lleida	-	NR	NR	6	NR	0	0	0	-	6
Mollet	-	-	0	4	9	18	16	21	24	92
TOTAL	24	87	102	122	119	117	87	90	68	816

Grup de treball Tabac i Salut Mental

Durant l'any 2021 s'han celebrat dues reunions del grup en format telemàtic, el 26 de març i el 17 de setembre.

S'ha incorporat al grup una nova institució de salut mental: Sant Joan de Déu - Terres de Lleida.

Durant aquest any s'ha revisat i finalitzat el contingut del nou **curs online** sobre intervenció en tabaquisme en pacients amb trastorns mentals. Durant el segon semestre, s'ha portat a terme un curs pilot amb 38 professionals seleccionats de diversos àmbits de treball per tal de copsar la seva opinió sobre el curs i fer els canvis convenients.

El 5 de maig es va realitzar el **curs anual sobre tabac i alcohol per a residents** de primer any de l'àmbit de la salut mental de Catalunya (medicina, infermeria i psicologia). Docents: Cristina Pinet, Gemma Nieva i Maite Sanz.

Respecte l'estudi sobre **avaluació post de les estratègies de control del tabac** als dispositius de salut mental de Catalunya, s'ha finalitzat el treball de camp. S'ha rebut el qüestionari omplert sobre estratègies de control del tabac implementades a les unitats de salut mental amb un 97% de percentatge de resposta. D'altra banda, durant el 2021 s'ha treballat en adaptar aquest qüestionari a l'àmbit ambulatori i així ampliar l'abast de l'estudi a CSMA, CSMIJ, i CAS. S'ha demanat l'aprovació d'aquesta ampliació al Comitè d'Ètica.

El 15 d'octubre es va realitzar una **sessió de discussió de casos**. Es van presentar tres casos reals d'alta complexitat. Ponents: G Nieva, C Pinet i F Fonseca. Moderadora: S Mondon. La sessió es va enregistrar i [està disponible al web de la Xarxa](#).

Es decideix anul·lar la **VI Jornada de Tabac i Salut Mental** prevista pel 25 de febrer de 2022 degut a la pandèmia. El programa amb tots els participants ja està elaborat. Es preveu celebrar-la al voltant dels mesos de maig i juny, amb data a decidir.

Es continua fent difusió de temes sobre tabaquisme i els trastorns mentals al compte de **Twitter** del grup: @psychonicotine

Pla de formació continuada en tabaquisme de la XCHsF

Formació en línia. Curs Intervenció breu en tabaquisme

La Xarxa ha continuat oferint el curs de formació en línia "Intervenció breu en tabaquisme" que proporciona les habilitats i eines bàsiques i essencials sobre l'epidemiologia del tabac i l'abordatge clínic del tabaquisme per a una intervenció efectiva en els pacients que fumen. S'han dut a terme quatre edicions, dues al llarg de cada semestre (edicions 25 a la 29).

Recordem que des de l'any passat, s'ofereix una versió del curs actualitzada, en la qual s'han revisat i ampliat els continguts, el disseny i els recursos pedagògics gràcies, en part, a un cofinançament extern, que va permetre oferir el curs a la resta d'Espanya.

El curs inclou cinc mòduls amb pantalles interactives, exercicis i el visionat de cinc vídeos de casos pràctics que ajudaran als professionals de la salut a posar en pràctica els coneixements

teòrics adquirits. La durada del curs és de 16 hores i està acreditat amb 2,6 crèdits. Com a novetat, l'última edició del mes de novembre ja s'ha pogut oferir en versió catalana.

Resum de la participació:

Edició 25 (22 de març – 22 d'abril): 201 alumnes inscrits, finalitzats i aprovats: 139

(Centres XCHsF: Hospitals: 77; AP i altres: 11; Sociosanitaris: 1 = 89)

(Centres no XCHsF: 41 + 8 + 1 = 50)

Edició 26 (6 de juny – 6 de juliol): 249 inscrits, finalitzats i aprovats: 95

(Centres XCHsF: Hospitals: 67; AP i altres: 11; Sociosanitaris: 6 = 84)

(Centres no XCHsF: 5 + 5 + 1 = 11)

Edició 27 (27 de setembre – 27 d'octubre): 250 inscrits, finalitzats i aprovats: 104.

(Centres XCHsF: Hospitals: 54; AP i altres: 38; Sociosanitaris: 5 = 97)

(Centres no XCHsF: 4 + 3 + 0 = 7)

Edició 28 (22 de novembre – 22 de desembre): 240 inscrits, finalitzats i aprovats: 120

(Centres XCHsF: Hospitals: 67; AP i altres: 50; Sociosanitaris: 1 = 118)

(Centres no XCHsF: 1 + 1 + 0 = 2)

Participació total: 458 professionals

Del total de 458 alumnes que han realitzat el curs i l'han aprovat, 265 professionals pertanyen a hospitals; 110 a centres d'atenció primària, CAS, CASM i altres; 13 a centres sociosanitaris de la XCHsF; i 70 a d'altres centres.

Formació presencial (format telemàtic)

En el decurs de l'any 2020, la XCHsF va haver de cancel·lar la impartició de la formació presencial donades les mesures restrictives envers les activitats presencials per l'impacte de la COVID-19, especialment en l'entorn sanitari, on molts dels professionals assistencials van haver d'estar dedicats al control de la malaltia.

Davant d'un control sostingut de la malaltia al llarg de l'any 2021, i una major normalització en l'atenció assistencial respecte l'any anterior, des de la XCHsF es va estimar oportú continuar oferint aquesta formació en format telemàtic, tot adaptant la metodologia d'aquesta modalitat al format virtual via ZOOM.

Durant l'any 2021 s'han realitzat 4 cursos de nivell intermedi, els quals permeten adquirir i potenciar coneixements i habilitats més específics en l'abordatge del tabaquisme.

Tractament a distància: evidència, tecnologia i acció (6 hores)

Equip docent: Antoni Baena

Dates: 24 i 31 de març 2021 de 14.00h a 17.00h

Participació: 23 professionals (18 Hospitals; 5 centres At. Primària)

Bases motivacionals per ajudar a deixar de fumar (5 hores)

Equip docent: Gemma Nieva

Dates: 6 i 20 de maig 2021 de 16.00h a 18.30h

Participació: 21 professionals (11 Hospitals; 10 centres At. Primària)

Estratègies per a la prevenció de recaigudes en tabaquisme (5 hores)

Equip docent: Antoni Baena

Dates: 6 i 20 d'octubre 2021 de 14.00h a 16.30h

Participació: 17 professionals (16 Hospitals; 1 centre At. Primària-CAS-CASM)

Abordatge en l'atenció al pacient fumador amb trastorn mental (6 hores)

Equip docent: Antònia Raich i Sílvia Mondon

Dates: 19 i 26 de novembre 2021 de 12.00h a 15.00h

Participació: 22 professionals (13 Hospitals; 9 centres At. Primària)

Total hores impartides en format telemàtic: 22

Participació total: 83 professionals (58 de centres hospitalaris, i 25 A. Primària i altres centres)

Nivell de satisfacció amb els cursos (de 0 a 10): 8,16 + 9,26 + 8,78 + 8,9= 8,78

Nivell de satisfacció amb els docents: (Poc, gens, bastant, molt): 85% molt; 15% bastant

Nivell de satisfacció amb el format: (Poc, gens, bastant, molt): 53,7% molt; 44,2 Bastant; 2,1 gens

Formació en línia. Pilotatge del Curs Intervenció breu en tabaquisme en pacients amb trastorn mental

Durant l'any 2020 i part del 2021 es va estar elaborant un nou curs en línia per a aprofundir en l'abordatge del tabaquisme en persones amb trastorns mentals i poder arribar a un gran nombre de professionals.

El curs ha estat elaborat pel grup de treball de Tabac i Salut Mental de la XCHSF, els membres del qual en son autors i revisors.

El curs compta amb contingut teòric on s'intercalen exercicis, vídeos sobre com portar a terme diferents aspectes de la intervenció i vídeos amb reflexions de diferents experts. D'altra banda, el mòdul final comprèn casos pràctics a fi d'aprendre maneres d'abordatge òptimes derivades de situacions específiques de la pràctica clínica.

Durant el segon semestre del 2021 s'ha portat a terme una edició pilot acreditada amb 38 professionals de diferents àmbits (hospitalari i ambulatori en salut mental, i d'Atenció Primària) i de diferents professions (metges psiquiatres, psicòlegs i infermers). Aquests professionals han aportat els seus suggeriments i opinió en finalitzar el curs.

Després d'elaborar la versió definitiva del curs amb les propostes sorgides del curs pilot, s'espera poder oferir la primera edició definitiva durant el primer semestre del 2022.

Programa de Formació de Formadors

Aquest programa segueix aturat des de l'inici de la pandèmia per la COVID-19, ja que requereix grups amplis de professionals de manera presencial dins dels hospitals, format incompatible amb les normes actuals d'aquests centres.

Per a això mateix, la XCHsF ha ampliat i està ampliat la seva oferta formativa en format en línia i a distància.

Coordinació general dels hospitals de la Xarxa

Les diverses activitats i aspectes relacionats amb els projectes *sense fum* dels centres de la Xarxa han estat seguits i coordinats de manera continuada, tant a través de reunions per vídeo-trucades com per correu electrònic.

En aquells centres que han mostrat interès a formar part de la Xarxa, s'han realitzat reunions d'informació i assessorament amb la finalitat de donar a conèixer el que ser membre de la Xarxa els pots oferir, el procés d'adhesió, així com la metodologia i les activitats a emprendre per començar el Projecte sense Fum en els seus centres.

Concretament, durant l'any 2021 els hospitals interessats a formar part de la Xarxa han estat:

7 abril – Grup QuironSalud

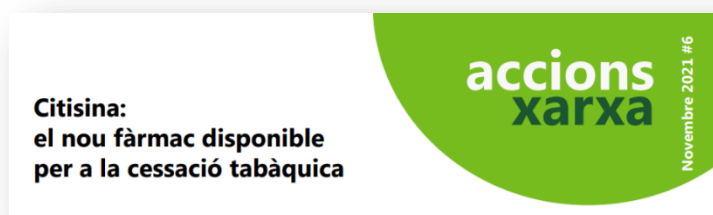
De la mateixa manera, s'han realitzat reunions de seguiment dels projectes que ja estan en marxa per tal d'oferir un seguiment estret i més personalitzat als hospitals membres, ajudant a l'elaboració d'estratègies i accions per a la implementació de polítiques de control del tabac. Els hospitals que han rebut aquest assessorament han estat.

- Hospital Universitari de Bellvitge [02/02/2021]
- Hospital QuironSalud del Vallès [11/02/2021]
- Parc Sanitari Sant Joan de Déu [18/02/2021]
- Parc Salut Mar [18/03/2021]
- Hospital Sant Joan de Déu, Terres de Lleida [12/05/2021]
- Hospital Sociosanitari Mutuam Girona [03/06/2021]
- Hospital Universitari Vall d'Hebron [10/06/2021]
- Hospital de Santa Maria, Lleida [20/06/2021]

Paral·lelament, al llarg del 2021 s'ha dut a terme una tasca d'assessorament, informació i comunicació directa amb els hospitals de la Xarxa mitjançant correu electrònic i via telefònica per informar sobre diverses activitats de la Xarxa.

En relació al web de la Xarxa, se'n va fer una actualització constant i ha inclòs un seguit de notícies rellevants i d'interès pels hospitals, posant al dia la informació dels cursos, els materials, les dades dels hospitals, etc.

Degut a l'aparició d'un nou fàrmac disponible per al tractament de persones que volen deixar de fumar, s'ha elaborat, juntament amb el Programa d'Atenció Primària Sense Fum, el document Accions Xarxa #6: "[Citisina: el nou fàrmac disponible per a la cessació tabàquica](#)" disponible al web de la Xarxa en versió catalana i s'està treballant en tenir disponible properament la versió castellana.

Un altre canal per a informar els hospitals de les notícies més recents relacionades amb el control del tabac en els hospitals, normativa, etc. s'ha continuat posant informació al compte de Twitter de la Xarxa: @XarxaCHsF

XXII Setmana Sense Fum - Dia Mundial Sense Tabac

Cada any, el 31 de maig, l'Organització Mundial de la Salut (OMS) promou la celebració del Dia Mundial Sense Tabac. La Xarxa dona suport a la promoció de polítiques eficaces per reduir el consum de tabac.

Els centres adherits a la Xarxa col·laboren en aquesta cita anual conscienciant i informant a la ciutadania dels riscos que el consum de tabac comporta per a la salut.

Aquest any 2021, la Xarxa s'ha implicat amb d'altres entitats en l'organització de la XXII Setmana Sense Fum (del 25 al 31 de maig). L'objectiu de la Setmana Sense Fum és sensibilitzar la població de la importància que té per a la salut el fet de no iniciar-se, abandonar el consum de tabac i poder gaudir d'un ambient lliure de fum i dels residus del tabac. El lema de la SSF d'enguany ha estat: *Deixar de fumar, la teva altra vacuna.*

La Xarxa està implicada en l'organització d'aquest esdeveniment des de fa anys i, recentment, s'han incorporat altres entitats en la seva organització. L'objectiu és el d'involucrar diversos àmbits en una iniciativa comuna, unificat en un mateix missatge. Podeu trobar més informació al web <http://www.setmanasensefum.cat/>

S'ha adreçat als hospitals al web de la XXII SSF on hi havien propostes d'activitats i materials específics, així com altres materials sobre tabaquisme.

Com cada any, una activitat d'aquesta SSF ha estat una enquesta per conèixer l'opinió de la població general sobre temes de tabaquisme. Es va encoratjar als hospitals a fer difusió d'aquesta enquesta i a realitzar-la, tant als professionals sanitaris com entre els usuaris dels hospitals.

Un cop finalitzada la SSF es va demanar que emplenessin un formulari al web de recollida de les activitats realitzades, per tal d'analitzar l'impacte.

D'altra banda, com cada any, s'ha assessorat i orientat als hospitals respecte al Dia Mundial sense Tabac, el lema de l'OMS i les activitats que s'han dut a terme en anteriors ocasions.

El recull de les accions desenvolupades als centres al 2021 es pot consultar a través d'aquest enllaç <https://ja.cat/4tjoU>

Calendari de la Xarxa

Com cada any, la Xarxa ha elaborat i lliurat el calendari de paret en format pòster als diferents hospitals. També s'ha posat a disposició el calendari [en format PDF descarregable](#) des del web de la Xarxa.

El lema del calendari del 2021 ha estat: *Per a la teva salut, recorda: distància + rentat de mans + mascareta i... aire net i sense fums!*

A banda de l'ús propi del calendari, aquest recurs facilita la visibilitat del projecte als centres sanitaris i és ben rebut pels professionals dels centres sanitaris. Com en anys anteriors, també s'ha posat a disposició dels professionals dels centres d'Atenció Primària.

Trobada anual de la Xarxa

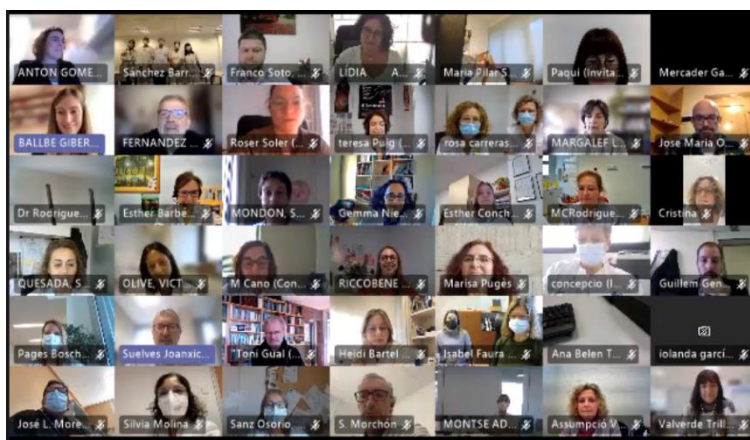
El 19 de novembre de 2021 es va celebrar la XIX Trobada de la Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum. Igual que l'anterior any, la trobada es va celebrar de forma virtual, fet que va afavorir la participació de més gent arreu del territori; vam comptar amb més de 70 assistents d'uns 50 hospitals de la Xarxa.

L'Esteve Fernández, coordinador general de la Xarxa, va inaugurar la Trobada reconeixent un cop més la tasca realitzada per tots els hospitals catalans en el control del tabac i va donar pas a la Laura Antón i la Montse Ballbè, que van comentar les darreres novetats de la Xarxa:

En primer lloc, van anunciar les Acreditacions que es duran a terme els primers mesos del 2022 i per a les quals properament s'enviarà un correu amb els passos a realitzar i el formulari que caldrà omplir per recollir tota la informació possible de cada hospital. Les noves acreditacions es concediran al maig del 2022 abans de la Setmana sense Fum i a partir d'ara es realitzaran cada 4 anys.

Una altra novetat d'aquest any és que, a partir d'ara, les enquestes al personal sobre tabaquisme es faran en format online, tot i que igualment se seleccionarà una mostra aleatòria representativa dels treballadors del centre. A més, des de la Xarxa es facilitaran eines als hospitals per tal de fer-ne la comunicació i el seguiment.

D'altra banda, les novetats en els cursos de formació de la Xarxa inclouen un nou curs online de tabac i salut mental i una formació específica a distància sobre tabac i cànnabis. A més, es va informar sobre el document informatiu d'Accions en Xarxa sobre la Citisina.

Posteriorment, alguns dels hospitals membres de la Xarxa van compartir aspectes de la seva experiència implementant el projecte hospital sense fum als seus centres:

La Gemma Nieva i en Guillem Genovès, de l'Hospital de la Vall d'Hebron, van presentar la campanya "Dins el campus, fumar està fora de lloc", dirigida a tots els professionals del centre amb l'objectiu que deixin de fumar dins el campus.

Amb aquest mateix propòsit, la Victòria Olivé, de l'Hospital Clínic de Barcelona, va fer un repàs de les diferents campanyes que s'han implementat en aquest centre i els avenços aconseguits malgrat la pandèmia.

Finalment, la Mercè Margalef, de l'ICO de l'Hospitalet, va presentar la campanya "Allunyem el tabac" i els passos que s'han seguit per implementar-la en aquest centre.

Com a ponència final, l'Antoni Gual, de l'Hospital Clínic-IDIBAPS, va fer una magnífica revisió de tot el camí fet des dels anys 70 fins ara pel que fa a tabac i hospitals, destacant el problema del tabaquisme en les persones amb trastorns mentals i reivindicant la feina feta des de la Xarxa i el Grup de Tabac i Salut Mental.

Per finalitzar, la Carmen Cabezas, secretària de Salut Pública, va fer la cloenda de la jornada mostrant, com sempre, el seu suport personal a la labor de la Xarxa i agraint l'esforç i implicació de tots els professionals que contribueixen a crear ambients lliures de fum als centres on treballen.

* Les presentacions les podeu consultar a [l'Slideshare de la Xarxa](#).

Creació de l'Heura, la base de dades de la Xarxa

Per tal de millorar la gestió de la Xarxa i el seguiment dels membres que la conformen, s'ha creat una base de dades usant Microsoft Access, l'Heura, que integra les dades de cada hospital, així com l'històric de resultats per als diferents indicadors del projecte *Hospital sense Fum*. D'aquesta manera, resulta molt més fàcil i ràpid consultar, comparar i actualitzar qualsevol dada. L'Heura es va crear en primer lloc per facilitar el procés d'acreditacions del 2022 i pretén ser l'eina bàsica de gestió de la Xarxa d'ara endavant.

Altres iniciatives i col·laboracions

Campanya sobre els 'Accessos sense fum'

Els hospitals de la Xarxa que durant el 2020 van iniciar el projecte "Allunyem el tabac" per promoure no fumar just a l'exterior dels accessos dels hospitals, han implementat les accions i avaluat l'impacte del mateix durant el 2021. Amb aquest projecte, concretament, es pretén evitar el consum de tabac a un perímetre de 5 metres dels accessos i sensibilitzar els treballadors dels hospitals perquè no surtin a fumar amb roba de treball o identificats com a treballadors de l'hospital pel rol modèlic que tenen.

L'objectiu final és poder traslladar les millors pràctiques a la resta d'hospitals de la Xarxa i compartir així l'experiència.

Per a la implementació del projecte, des de la Xarxa es posen a disposició un seguit de materials: imatge visual amb cartellera, fulletons, protocols d'implementació, carta model per al contacte amb els ajuntaments, etc.

Durant el 2021, diversos hospitals de la Xarxa ja han començat a implementar la campanya parcialment o en la seva totalitat, com són: Hospital Clínic de Barcelona, Hospital Universitari Germans Trias i Pujol, Hospital del Mar, Hospital de l'Esperança, Centre Fòrum i Centre Dr. Emili Mira, Hospital de Figueres, Fundació Hospital de Palamós, Fundació Althaia, Hospital Universitari Sant Joan de Reus, Hospital Benito Menni CASM i Hospital Duran i Reynals.

Amb l'experiència d'aquests hospitals pioners, els centres de la Xarxa que vulguin implementar la campanya o part de les accions que es proposen podran comptar amb els materials i l'assessorament de la Xarxa.

Aquesta campanya s'ha inaugurat durant la [Setmana Sense Fum](#) 2021, que es porta a terme del 25 al 31 de maig, en referència al 31 de maig, Dia Mundial sense Tabac. S'ha fet difusió de l'inici d'aquesta campanya a través de notes de premsa i jornades.

Participació al grup de treball sobre vulnerabilitat i tabac del PAPSF

Des del Programa d'Atenció Primària Sense Fum se'ns va convidar a participar en la reunió d'inici dels grups de treball proposats per aquest programa. Vam participar a la reunió de seguiment que es va realitzar el 22 de setembre de 2021, amb la finalitat de continuar la tasca iniciada l'any passat i que degut a la pandèmia es va veure afectada la seva dinàmica. Es pretén ara reprendre aquest grup de treball.

L'objectiu del grup és incidir en la millora d'aspectes relacionats amb el tabaquisme en poblacions vulnerables, mitjançant procediments que puguin aportar una millora en l'abordatge del tabaquisme. A la reunió es va parlar sobre les línies de treball que es volen instaurar i es van presentar les persones i institucions integrants del grup.

La reunió va ser en format híbrid, presencial a l'Agència de Salut Pública de Catalunya i en línia per a aquelles persones que ho van considerar. Es va nomenar una persona coordinadora del grup per poder iniciar la feina i es va acordar iniciar accions en aquest respecte.

Participació al grup de treball sobre altres formes de fumar del PAPSF

Des del Programa d'Atenció Primària Sense Fum se'ns va convidar a participar al grup de treball "Altres formes de fumar". Es tracta d'un grup amb professionals de diferents àmbits de la salut amb l'objectiu de treballar al voltant dels nous productes relacionats amb el tabac o la nicotina que van apareixent a la societat. S'estableixen cinc línies de treball: 1) Identificació de les noves formes de fumar, 2) Seguretat / impacte sobre salut, 3) Tractament / Intervenció en consumidors, 4) Regulació / legislació, i 5) Efectivitat per deixar de fumar. Des de la XCHSF estem treballant en el punt 1.

Després d'un temps d'inactivitat, el grup es va reactivar i es va reunir telemàticament el 25 de novembre de 2021.

Participació al grup de treball de tabaquisme de la coordinadora de Centres d'Atenció i Seguiment a les Drogodependències (CAS) de Catalunya

Des de 2006, Montse Ballbè, com a representant de la Xarxa, participa activament en aquest grup de treball dirigit a l'estudi i divulgació del tabaquisme en la població atesa als CAS de Catalunya i que presenta altres trastorns per consum de substàncies. El grup està liderat des del CAS de l'Hospital de Sant Pau (Dra. Cristina Pinet).

Durant l'any 2021 s'han realitzat diverses reunions telemàtiques i actualment s'està portant a terme un estudi sobre l'afectació de la pandèmia del COVID-19 en el curs del tractament del tabaquisme en diversos CAS de Catalunya.

Col·laboració amb la Global Network

La Global Network for Tobacco Free Healthcare Services (GNTH) és una xarxa internacional que té per objectiu el desenvolupament d'una estratègia comuna entre els serveis d'atenció a la salut que treballen en la prevenció i control del tabaquisme a tot el món.

La Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum treballa en estreta relació amb la Global Network for Tobacco Free Healthcare Services (GNTH). Durant el 2021, Laura Antón com a membre de la Junta d'aquesta organització (vice-presidenta) ha realitzat periòdicament teleconferències per realitzar el seguiment de les accions d'aquesta xarxa internacional, de la qual en som membres. A més a més, ha conduït el grup de treball per a l'elaboració del full de ruta d'aquesta organització per als propers cinc anys, i l'elaboració del document escrit amb les bases d'aquesta estratègia. Ha comptat amb la supervisió i col·laboració de professionals tant interns com externs a l'organització i la contractació d'una agència consultora.

D'altra banda, el procés d'acreditació internacional *Gold Forum process* ha comptat amb la participació de la Laura Antón com a membre del jurat d'aquest procés per sisè any consecutiu. Aquesta col·laboració permet contribuir en el treball del grup d'experts internacionals sobre les polítiques de control del consum de tabac i avaluar els diversos projectes *Sense Fum* presentats pels hospitals candidats a ser acreditats com a nivell OR.

Al 2021, cap centre sanitari de la Xarxa Catalana ha optat a acreditar-se o reacreditar-se amb el nivell Or, tot posposant aquesta opció a l'edició de l'any 2022, on els efectes de la pandèmia en els projectes s'esperen que siguin menors. Tot i això, la Fundació Sanitària de Mollet va tenir l'oportunitat de presentar el seu projecte, ja que l'acreditació Or la va rebre l'any 2020 però sense cerimònia. Al 2021, tot i ser online, va presentar el seu projecte amb un vídeo que va compartir amb la resta de candidats a l'Or. El podeu visualitzar [en el següent enllaç](#).

Jornades

XIV Jornada de Tabaquisme de Lleida. On-line.
12 març 2021 (Assistència)

Sessió informativa projecte *Hospital sense Fum*.
On-line. 26 maig 2021 (Laura Antón i Montse Ballbè)

Actualització Tabaquisme i COVID. Com afecta la Pandèmia a la prevenció i la intervenció en Tabaquisme? Hospital de Sant Joan de Déu de Manresa, Fundació Althaia. 20 octubre 2021 (Esteve Fernández)

Xarxa Catalana | **Hospitals Sense Fum**

Unitat de Control del Tabac

Centre Col·laborador de l'OMS per al Control del Tabac

Institut Català d'Oncologia, l'Hospitalet

Avinguda Granvia de l'Hospitalet, 199-203

08908 L'Hospitalet de Llobregat – Barcelona

Tel: 93 260 73 57

Coodinador:

Esteve Fernández

Equip tècnic:

Laura Antón / Montse Ballbè / Mercè Margalef

Col·laboradors:

Yolanda Castellano / Maite Narváez / Clara Mercader